

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka

w sprawie z wniosku F. K.

przy uczestnictwie F. [...] S.A. w K.,

Gminy T. i E. K.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 lutego 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej F. [...] S.A. w K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 4 lutego 2015 r., sygn. akt III Ca [...], III Ca [X],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od F. [...] S.A. w K. na rzecz wnioskodawcy kwotę
900, - zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
2. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
3. zachodzi nieważność postępowania lub
4. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przytoczony przepis pozwala Sądowi Najwyższemu na wstępną, merytoryczną ocenę wniesionej skargi kasacyjnej i zbadanie, czy za jej rozpoznaniem przemawia interes społeczny, skarga kasacyjna bowiem jest środkiem prawnym funkcjonującym przede wszystkim w interesie publicznym, który z kolei przemawia za skoncentrowaniem się Sądu Najwyższego na sprawach najpoważniejszych i precedensowych.

Uczestniczka postępowania, F. [...] S.A. w K., wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w G. z dnia 4 lutego 2015 r., którym Sąd Okręgowy zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w T. z dnia 12 marca 2014 r. tylko o tyle, że stwierdził nabycie prawa własności określonych w tym postanowieniu nieruchomości z dniem 1 stycznia 2009 r., natomiast w pozostałej części apelacje obu uczestniczek postępowania oddalił. Powołując się na obie podstawy wskazane w art. 398³ § 1 k.p.c., wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąca wskazała na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. i twierdziła, że „...w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz związane z nim rozbieżności w orzecznictwie”. Zagadnienie prawne sprowadza się do rozstrzygnięcia kwestii, „czy charakter zachowań i oświadczeń woli w ramach udziału podmiotu, będącego posiadaczem samoistnym, w postępowaniu rozgraniczającym, w następstwie którego posiadacz samoistny składa oświadczenie woli, rezygnując z władztwa faktycznego w stosunku do nieruchomości, będącej przedmiotem postępowania rozgraniczającego, stanowi o utracie przez tego posiadacza atrybutu posiadania samoistnego, w postaci zniweczenia zamiaru posiadania nieruchomości dla siebie (animus) oraz wykonywania faktycznego, fizycznego władztwa nad nieruchomością (corpus), a tym samym wpływa na kwestie możliwości zasiedzenia nieruchomości”. Zdaniem skarżącej, rozstrzygnięcie przedstawionego zagadnienia jest konieczne ze względu na rozbieżności występujące w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W uchwale z dnia 4 lutego 1987 r., III CZP 104/86, Sąd Najwyższy przyjął bowiem, że wniosek właściciela nieruchomości o jej rozgraniczenie nie przerywa biegu zasiedzenia w stosunku do posiadacza tej nieruchomości, natomiast w postanowieniu z dnia

5 kwietnia 2012 r., II CSK 395/11, zajął odmienne stanowisko. Uznał, że określone czynności podjęte przez właściciela nieruchomości bezpośrednio w celu przeciwstawienia się posiadaniu nieruchomości przez inną osobę, mogą zmierzać do przerwania biegu zasiedzenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 w związku z art. 175 k.c. Za takie czynności uznał przy tym zarówno wniesienie powództwa petytoryjnego, jak i inne czynności materialnoprawne i procesowe, prowadzące do dochodzenia lub ustalenia prawa własności na drodze sądowej lub przed innym właściwym organem. Podobne stanowisko Sąd Najwyższy zajął w postanowieniu z dnia 24 października 2012 r., III CSK 310/11.

Analiza wywodów zawartych w skardze kasacyjnej prowadzi do wniosku, że skarżąca nie przytoczyła przekonujących argumentów, świadczących o występowaniu w niniejszej sprawie wskazanej przez nią przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. ani przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

W art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. chodzi o zagadnienie obejmujące poważną wątpliwość prawną i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla praktyki sądowej oraz dla rozstrzygnięcia złożonej skargi. Skarżący, wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne powinien sformułować to zagadnienie, wskazać na wyłaniające się poważne wątpliwości interpretacyjne, przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen i wykazać, że wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia będzie miało znaczenie zarówno dla praktyki sądowej, jak i dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej.

Powołując się z kolei na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, skarżący powinien wykazać, że przepisy potrzebne do rozstrzygnięcia skargi wywołują poważne wątpliwości interpretacyjne i wyjaśnić, na czym one polegają albo wykazać, że przepisy te wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów. W obu wypadkach chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające

poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym.

Istota podniesionych wątpliwości sprowadza się do rozstrzygnięcia kwestii, czy złożenie przez właściciela nieruchomości wniosku o rozgraniczenie przerywa bieg zasiedzenia w stosunku do samoistnego posiadacza tej nieruchomości, w szczególności czy może być uznane za działanie mające na celu ustalenie prawa własności w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Problem ten nie ma waloru nowości, ponieważ był już niejednokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. Przykładem są orzeczenia powołane w skardze kasacyjnej, tj. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 1987 r., III CZP 104/86 (OSNCP 1988, nr 2-3, poz. 31) oraz postanowienia z dnia 5 kwietnia 2012 r., II CSK 395/11 (M. Prawn. 2014, nr 18, s. 980) i z dnia 24 października 2012 r., III CSK 310/11 (M. Prawn. 2013, nr 10, s. 546 – 549), a także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., IV CSK 459/08 (nie publ.), z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 262/12 (nie publ.) i z dnia 21 lutego 2013 r., IV CSK 347/12 (nie publ.).

W powołanych orzeczeniach kwestia odpowiedniego stosowania art. 123 § 1 pkt 1 k.c. do przerywania biegu zasiedzenia została wyjaśniona w sposób wolny od rozbieżności. Uszło uwagi skarżącej, że porównywane przez nią orzeczenia Sądu Najwyższego w postaci uchwały z dnia 4 lutego 1987 r., III CZP 104/86, oraz postanowień z dnia 5 kwietnia 2012 r., II CSK 395/11 i z dnia 24 października 2012 r., III CSK 310/11, zostały wydane w sprawach o odmiennych stanach faktycznych. W sprawie III CZP 104/86 właściciel nieruchomości, która pozostawała w samoistnym posiadaniu osoby trzeciej, wystąpił przeciwko właścicielom sąsiednich nieruchomości o ustalenie przebiegu granic. Właściciel nie wykonywał więc - jak podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały - wynikającego z prawa własności uprawnienia do faktycznego władania nieruchomością i jego działanie w stosunku do samoistnego posiadacza nieruchomości nie zmierzało do wzruszenia stanu posiadania. Zwrócił już na to uwagę Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanego przez skarżącą postanowienia z dnia 24 października 2012 r., III CSK 310/11.

W pozostałych orzeczeniach Sąd Najwyższy jednolicie przyjmował, że przerwa biegu zasiedzenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. może polegać na czynnościach podjętych przez właściciela nieruchomości bezpośrednio w celu przeciwstawienia się posiadaniu tej nieruchomości przez inną osobę, co może przybrać postać zarówno wytoczenia powództwa petytoryjnego, jak i innych czynności materialnoprawnych i procesowych, prowadzących do dochodzenia lub ustalenia prawa własności na drodze sądowej lub przed innym właściwym organem. W postanowieniu dnia 7 maja 2009 r., IV CSK 459/08 (nie publ.), Sąd Najwyższy wskazał, że wniosek o rozgraniczenie może być w określonym wypadku czynnością, o której mowa w art. 123 § 1 pkt 1 w związku z art. 175 k.c.

Również w postanowieniu z dnia 24 października 2012 r., III CSK 310/11, Sąd Najwyższy przyjął, że wniosek właściciela nieruchomości o rozgraniczenie przerywa bieg zasiedzenia, gdy wnioskodawca działa także w celu uzyskania niezakłóconego posiadania przygranicznego gruntu. Identyczne stanowisko Sąd Najwyższy zajął w postanowieniu z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 262/12 (nie publ.), stwierdzając, że za czynności skutecznie przerywające bieg zasiedzenia należy uznać działania mające na celu ustalenie prawa własności, w tym także złożenie wniosku o rozgraniczenie, jeżeli jego skutkiem będzie ustalenie stanu własności terenu przygranicznego. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Najwyższy ponownie zwrócił uwagę na odmienny stan faktyczny sprawy, w której została podjęta uchwała z dnia 4 lutego 1987 r., III CZP 104/86. Również w postanowieniu z dnia 21 lutego 2013 r., IV CSK 347/12, Sąd Najwyższy przyjął, że wniosek o rozgraniczenie nieruchomości może powodować przerwę biegu zasiedzenia.

Skarżąca nie ma zatem racji przyjmując, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego występują w tej kwestii rozbieżności. Wszelkie wątpliwości skarżącej powinno usunąć natomiast bliższe zaznajomienie się z uzasadnieniami wszystkich powołanych orzeczeń.

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą wskazane przez skarżącą przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. ani brana pod rozagę z urzędu nieważność postępowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 520 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 6 pkt 6, § 8 pkt 1 i § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.) w związku z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).